



Bobkový list – vavřín – často používané koření



Konvalinka vonná



Otravy exotických ptáků – rostliny

Papouškům, stejně jako drobným exotům, je podáváno velké množství „zelené“ stravy a je potřeba mít základní povědomí o tom, které rostliny, event. které jejich části jsou pro ptáky přímo toxické, které je mohou nějak ohrozit na zdraví a které jsou naopak prospěšné. U mnoha rostlin stále neznáme jejich účinek na ptáky a při podávání nových složek stravy bychom měli být velmi opatrní. U některých rostlin se navíc liší názory autorit na to, zda jsou toxické či nikoli, event. které jejich části. Kompletní výčet potenciálně jedovatých rostlin téměř nelze sestavit, ale obsáhlý přehled vyšel v časopisu Nová Exota 3/2007. Většina otrav probíhá u ptáků

velmi rychle a jejich řešení je obtížné nebo nemožné, nezřídka končí intoxikace úhynem. Nejlepší je tedy prevence a zvýšená opatrnost při kontaktu ptáků s nejrůznějšími rostlinami (především u doma chovaných a volně pouštěných papoušků).

Avokádo

To, že avokádo je pro ptáky toxické, je naštěstí velmi dobře známo a otravy avokádem už se téměř nevyskytují. Avokádo má v přírodě tři poddruhy a následně bylo vypěstováno mnoho hybridů kvůli vyšší sklizni. Ačkoli se jednotlivé poddruhy i hybridní odrůdy liší složením a zřejmě i toxicitou, za jedo-

vaté se pokládají všechny části rostlin – tedy listy, kůra, pecka, slupka i dužnina plodů. Nebezpečné je tedy zkrmování nejen plodů, ale i okusování listů rostlin u papoušků chovaných v bytě. K úhynům papoušků i pěvců dochází většinou během 24–48 hodin a klinické příznaky otravy trvají jen několik minut. Mohou se projevat dušností a diskomfortem těsně před smrtí. Pokud pták pozře jen velmi malé množství jedu, může se otrava projevit nervozitou, zvýšeným probíráním peří a diskomfortem. Toto chování může samovolně odeznít a pták otravu přežije.

Rostliny na zahradě

Rostliny pěstované na zahradě mohou být pro exotické ptáky velmi nebezpečné, a to hlavně exotické rostliny s ozdobnými květy nebo plody. Málodky je asi chovatel použije přímo jako krmení, ale problém vzniká, pokud je tato flóra použita jako ozdoba voliéry



Různě barevné varianty lantán



Prudce jedovatý oměj šalamounek



Oměj šalamounek s pupeny, jedovatá je celá rostlina pro všechny živočichy i člověka



Cesmína u nás není původní a má několik variant

nebo zelená bariéra mezi nimi. Měli bychom vždy pečlivě zvážit, jestli se ptáci přes pletivo k daným rostlinám nedostanou a jestli je nemohou okusovat. Stejně tak by chovatelé měli věnovat pozornost tomu, co jim roste přímo ve voliérách. Může se stát, že voliéru proroste plevel a dostane se tam např. i prudce jedovatý bohlehlav plamatý, což je běžně se vyskytující, ačkoli velmi toxická rostlina. Následující výčet jedovatých rostlin není rozhodně kompletní, ale udává relativně často pěstované „kytky“ našich zahrad.

Durman obecný, vlčí bob (lupina), oměj šalamounek (ostrožka, jedhoj), zerav (túje), tis červený, náprstník červený, oleandr obecný, konvalinka vonná, rododendron, azalka, skočec obecný (ricinus), ocún jesenní, vistárie čínská, narcis, tulipán, hyacint, břechtan popínavý (vedou se spory o potenciální toxicitu



Listy, kůra, kořen i bobule cesmíny obsahují látky, které působí léčivě, ale u ptáků i mírně toxicky

plodů), mečík, kosatec, lilie, denivka, česnek, cibule, bobkovišeň lékařská, hortenzie velkokvětá, lantana (libora), lobelie (lobelka), kalanchoe, marihuana, cesmína, jmelí, pažitka, výhonky brambor, tabákovník, loubinec pětिलistý (psí víno), buxus (zimostráz), povijnice, bohlehlav plamatý, ptačí zob (udává se, že pro evropské ptactvo jedovatý není, ale plody obsahují velké množství glykosidů a exotickým ptákům vadit může), drchnička rolní (kvete červeně, ale jinak je velmi podobná bílé kvetoucímu ptačinci obecnému – je jen mírně jedovatá, ale při dlouhodobém podávání drobnému ptactvu může uškodit), andělíka lékařská, barvínek, chrpa, jasmín, krokus, máta, přeslička, rebarbora, rozmarýn (listy některých druhů), rulík zlomocný, sasanka, sněženka, srdcovka nádherná, šalvěj (listy některých druhů), trnov-



Břechtan popínavý – pro lidi jsou jedovaté bobule, pro ptáky však listy

ník akát, vavříin (bobkový list), verbena, vistárie, štědřenec (zlatý děšť) atd.

Pecky meruněk, švestek, broskví a třešní mohou obsahovat látky, ze kterých se uvolňuje v žaludku prudce jedovatý kyanovodík. Pokud jádra papoušci přijímají spolu s plody, chovatel by měl jejich zkrmování omezit. Proto je nebezpečné krmit i mandle, především hořké.

Rostliny pokojové

Pokojové rostliny bývají velmi často jedovaté nebo potenciálně nebezpečné a jsou rizikem hlavně pro papoušky chované a volně pouštěné v bytě. Chovatel musí velmi pečlivě zvážit, které rostliny doma bude mít a kterých se zbaví, protože ochutnávání listů, stonků, plodů, ozobávání květů a pupenů a žvýkání všeho v dosahu je pro papoušky naprosto přirozeným chováním a nelze mu nijak

VŠE PRO STAVBU VOLIÉR A KLEČÍ



- VOLIÉRY, KLECE, PŘEPRAVKY
- PŘEPRAVNÍ BOXY, OHRÁDKY
- HLINÍKOVÉ PROFILY
- PLETIVA, SÍTA
- SKLENÍKY, PAŘENÍŠTĚ FÓLIOVNÍKY,

JEDNODUŠE A LEVNĚ!





Břečtan popínavý – jedovaté listy

zabránit. Nejlepší prevencí otrav proto je, aby papoušek vůbec nepřišel s nebezpečnými rostlinami a jejich částmi do styku (to se samozřejmě týká i řezaných květin). Toxických pokojových rostlin je obrovské množství a opět platí, že malé množství toxické látky nemusí hned způsobit viditelné zdravotní potíže, ale při dlouhodobější konzumaci dochází k chronickým otravám, které bývají neřešitelné.

Mezi běžně pěstované, ale jedovaté rostliny patří například amarylis, monstera, filodendron, dieffenbachie, šplhavnice, anturie, aglaonema, kala, vánoční hvězda, kroton pestrý, bromboříky, vánoční kaktus, miniaturní narcisy, krokusy, ozdobné papričky, všechny druhy pryšců, tchýnin jazyk, klívie, dračinec, prvosenky (primulky), potos, petúnie, oleandr a další.

Rostliny používají toxické látky k obraně a jejich obsah a typ účinku

se velmi liší. Některé rostliny mají jedovaté celé části, některé jenom listy, jiné pouze plody apod. Některé látky způsobují zažívací potíže, jiné kožní problémy, poruchy metabolismu, poruchy funkce srdce a plic. U ptáků je průběh otrav velmi rychlý a většinou komplexní, takže chovatel málokdy pozoruje konkrétní klinické příznaky. Spíše vykazují ptáci nejrůznější obecné změny chování a následnou apatii, načepýřenost a slabost. Pokud má chovatel podezření na otravu, je důležité vědět, o kterou rostlinu šlo, aby mohl veterinární lékař předvídat průběh intoxikace a adekvátně zasáhnout.

MVDr. Jana Leimerová
Zábřeh na Moravě
leimerova@vetzabreh.com

Foto: autor

**Pro
psy, kočky, plazy, hlodavce, fretky, králíky
a exotické ptactvo**

Veterinární ambulance U SVATÉ BARBORY

MVDr. Jana Leimerová, Komenského 18
789 01 Zábřeh, e-mail: jirsova@vetzabreh.com
Tel.: 732 441 303, 583 455 571

Ambulance je vybavena rentgenem, ultrasonografem, zubním ultrazvukem, EKG, mikroskopem, sterilizátorem, inkubátorem a dalšími přístroji pro diagnostiku a terapii onemocnění malých zvířat a ptáků.

NOVÁ Exota

Časopis pro chovatele exotického ptactva

Vydavatel: Mgr. Jan Sojka
Zahradní 15
783 35 Horka n. Moravou
e-mail: info@novaexota.eu
www.novaexota.eu

IČ: 73162086

Inzerce, objednávky a distribuce
Tel.: 739 009 276, 737 288 698

REDAKČNÍ RADA ČASOPISU Nová EXOTA
Šéfredaktor: Mgr. Jan Sojka

Zástupce šéfredaktora pro ČR
Mgr. Lubomír Tomiška

Zástupce šéfredaktora pro SR
Pavel Forisch, Marek Buranský

ODBORNÁ REDAKČNÍ RADA

RNDr. J. Vachutka – *ptáci obecně a system. ptáků*

Ing. J. Nožička – *jihomoeričtí papoušci*

P. Zeman – *afričtí papoušci*

E. Antonín – *australští papoušci, mutace*

M. Habrcetl – *andulky*

Bc. M. Papač, W. Wiener – *genetika*

L. Veselý – *kanáři, evropské ptactvo, kříženci*

Ing. R. Svoboda, MUDr. M. Straka – *drobní exoti*

J. Němec – *vodní drůbež*

Z. Laube – *holubi a bažanti*

Ing. V. Vondra, Ing. V. Vojtíšek – *fotografie*

MVDr. Ľubica Nečasová, MVDr. Jana Leimerová – *veterinární poradna*

ADRESA REDAKCE

Časopis Nová EXOTA
Zahradní 15
783 35 Horka nad Moravou
Tel.: 737 288 698
e-mail: sojka@novaexota.eu
(na tuto adresu zasílejte příspěvky pro ČR)

Pavel Forisch

J. C. Hronského 22
831 02 Bratislava
Tel.: 0244 251 871, 0918 942 085

Marek Buranský

Podzámska 7
940 61 Nové Zámky
Tel.: 0903 481 000
E-mail: marekburansky@stonline.sk
(na tyto dvě adresy zasílejte příspěvky pro SK)

Grafický návrh: Časopis Nová EXOTA

Registrace: MK ČN E13209
ISSN: 1213 6549

Rozšiřují společnost:

PNS, a. s.
Mediaprint & Kapa, a. s.

Foto na titulní straně:

Ing. Josef Nožička
(Papoušček modrohřbetý)

Za obsah a původnost příspěvků odpovídá autor. Redakce si vyhrazuje právo na krácení či úpravu příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí.

www.novaexota.eu



cs-cz.facebook.com/Nová-Exota-časopis-124158380948808/timeline